

CATALANITAT

SETMANARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

Any II

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Centre Nacionalista Republicà:
Rambla de la Llibertat, número 33, primer pis.
Tots els treballs firmats són de la
responsabilitat dels seus autors. No s' retornen
els originals

Girona, 14 de Maig de 1911

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Girona. 1'50 Ptes. Trimestre
Fora 2 " " "
Extranger 12 " " Any

Núm. 41

ANUNCIS A PREUS CONVENCIONALS

Els projectes de llei de l'actual Govern

Els ideals de democràcia van entranyant-se en l'ànima del poble, l'estat de opinió va formant-se a l'entorn de solucions democràtiques pels problemes que la vida del poble va plantejant, els governs més desatents a les aspiracions populars han de supeditar-se també a n'aquesta atmosfera de millorament social si volen deixar una estela de treball fecond a la seva ocupació del poder.

Obrant en aquest sentit, s'han presentat alguns projectes de llei a les Cambres legislatives espanyoles, com són la del servei militar obligatori, la de supressió dels consums i la nomenada d'associacions.

No volem vaticinar si les actuals Corts enllestriran la discussió d'aquests projectes, ni si per l'actual govern arribaran a prendre efectivitat de llei. Lo que'ns convé afirmar es que la lectura dels tres darrers projectes anunciats, no satisfan pas les ansies democràtiques del poble.

En apariències, el govern actual ha volgut cedir al estat d'opinió que existeix en realitat al enfront d'aquests tres problemes,—consums, servei militar i reglamentació de les associacions,—però en els projectes no s'hi veu pas la cura necessària, la imprescindible democratisació del estat actual de coses, pera que arribat el cas d'implantar-se i regir com a llei aquests projectes, l'opinió popular i liberal se dongués per satisfeta. Sembla, més aviat, una preparació per la solució futura, una confessió de que'l bategar del poble ha arribat a les altes esferes governamentals, però no s'hi trova pas la plena consciència d'haver presentat la solució que s'espera, que ha de venir, que forsosament deu imposarse.

El projecte del servei militar obligatori, prescindint en absolut dels defectes que conté, no satisfà ni remotament l'anhel popular, que no creu pas en l'eficàcia de la igualació davant dels devers penosos. En els programes polítics més humans, el sistema obligatori ha caducat, i l'afany per implantar el voluntari va prenguent, cada dia més, arrels en l'ànima colectiva. Per això el sistema que's discuteix actual-

ment a Espanya, té la caracterisació de una llei anacrònica quan menys, que no ve pas a solucionar el malestar que davant aquest problema del contingent armat se manté constantment en l'ànima colectiva.

Respecte als projectes de supressió de consums i d'associacions, no s'hi veu tampoc cap alient democràtic, i les reformes preconisades tal volta, en la seva implantació, vinguin a fer anyorar l'estat actual de coses.

S'ha de declarar l'impotència dels governs espanyols davant les aspiracions democràtiques: s'ha de confessar que es impossible un major benestar del poble, a continuar regit per l'actual forma de govern.

La monarquia espanyola es inadaptable a les conquestes democràtiques: les lleis que anhela la consciència popular, no seran mai realitat en la vida legislativa del Estat espanyol. Hi ha un mal d'origen que s'hi revolta: hi ha una impossibilitat essencial que ha de negarshi sempre. La monarquia espanyola, es i serà, sempre, conservadora, sinó accepta, encara, una forma de retrogradació, com ne tenim exemples manifestos.

Ademés, fixantnos actualment en els sostentacols d'aquesta monarquia, veurem com lògicament es incapassa d'afermarse la seva continuïtat baix el sòcol democràtic: sostinguda exclusivament per la classe plutòcrata, la classe burocràtica i l'element armat, únics que troven satisfaccions podser desmesurades en l'estat present de coses, i sense cap arrel, ni tant sols fictici, en les classes populars, denen forsosament les seves orientacions encaminarse a satisfer, encara més, les aspiracions dels que la sostenen i la toleren, sapiguent que les classes proletàries estan conciençudament desenganyades de que dintre la monarquia puguin trovarhi, no ja cap solució, sinó que ni tant sols cap simpatia per les seves reivindicacions, que han de ser, precisament, les que han de fer esplendorosos els temps futurs, d'igualtat i de justícia.

R. P.

Conferència de D. Pere Coromines

(Acabament.)

La provocació

Aleshores el Govern practica la política preconisada per en Maura. L'embaixador Merry del Val va a Fez ab el propòsit de fer resoldre al Maghzem el nomenament d'un comissari i l'acord de protecció del treball de les mines; comensen aquestes negociacions a l'ensem que Fransa ne realisa unes de semblants i es ben extrany

Fez fent avinent al Soldà el sentiment de Espanya pel resultat de les negociacions, aquell mateix dia se diu an els minaires que'l Govern ha acordat permetre que's reanuessin els treballs. (Sensació.)

Aquesta orde vol atenuarse, afegint que pera evitar possibles desgracies, val més que's posin d'acord ab els cabilenys, sabent com sabia el Govern que aquelles desgracies no podien deixar de produirse, puig de no haver sigut així ja haguera donat aquell permis a primers de janer.

Aquesta política entranya una monstrositat: la d'un cambi de política que no sembla tenir altre fonament que un fracàs que ha ferit l'amor propi; els governs no deuen regirse mai pel seu sentiment particular; deuen mirar sempre qué es alló que més convé a la Patria que'ls hi dona el poder. (Molt bé; molt bé.)

S'ha dit que Espanya té allà funcions i que si no les compleix haurá de passar per la vergonya de veure com una altra nació les realisa; però aixó estaria bé si sabessim que la nostra acció i la nostra energia havia d'esser respectada pels altres; però, qué'n treuriem els espanyols embrancantnos en una empresa, anant a una aventura, sense garanties de poguer arribar a un fi honorós? Qué'n treuriem si guanyessim ab dominar les roques del Rif si encara no sabem si Europa consagraria per nosaltres aquesta dominació?

Aquesta es la part de la política conservadora que jo condemno.

Després de la guerra

Després de la guerra venen altres documents. El Govern espanyol intenta arreglar aquell estat de coses i aquest es el resultat del conveni de 16 de novembre de 1910, que no té altre objecte que'l nomenament d'un comissari per Ceuta i Melilla ab forse que no passen de 1,200 homes pera garantir l'orde; pagades aquestes forse ab el producte de les duanes de Ceuta i Melilla i el reconeixement d'un deute de 65 milions de pessetes a cobrar en 75 anys, contraient aquest compromís un emperador que avui se troba setiat en la capital del seu Imperi.

Tot aixó hem conseguit ab aquella guerra; aquesta es la conclusió del llibre.

Quina superior influencia hem conquistat?

Quina influencia superior ha dut a Espanya aquesta guerra? Qué hem conquistat? De tot el llibre no se'n desprén cap ventatja: a mida que anem cobrant aquell deute de 65 milions hem d'anar abandonant el territori; les mines se regiran per un reglament internacional que no s'ha fet pas en profit d'Espanya; sinó d'Europa. Qué hem lograt, doncs, en influencia? Aixó m'ha atormentat llargament, perquè'm deia que no era possible que un poble se llenés a la guerra pera no conseguir res. Però quan darrerament el Govern ha respost a la Societat Geogràfica que volia enviar an aquell territori una comissió de sabis, que no s'emboquessin perquè Espanya no'ls podia respondre de res, m'ha demos-

trat quin major grau d'influencia haviem conseguit. (Aplaudiments.)

La situació actual

Anem al testament del llibre; a l'actual estat de coses. Avui Mulei Hafid es un emperador tan feble que fins se troba setiat. En dos anys hem gastat un emperador. Cóm? Aneu llegint els telegrams: a l'entorn de Fez apareix la columna Bremond; a Souk-El-Arba, el convoi de M. Boisset; adins de Fez el coronel Mangin... Es una casualitat aixó de que per tot aparegui Fransa, com si havessin d'acostumarnos a veure'l nom d'aquesta nació barrejat ab tots els disturbis del Marroc. A les riberes del Muluya hi han 15,000 francesos que no se sab si aniran o no aniran a Fez a protegir al soldà ocupant Tazza de passada, perquè avui diuen que sí, demá que no, després que si altra vegada i mentres tant van acumulantse forse a la frontera i desembarcantne a Ponent; tot aixó se fa mentres se parla de rebels i de conflictes que no són més que fantasmes imaginaris.

Qué passarà? En el llibre roig, hi ha el trasllat donat pels francesos, d'un tractat franco-alemany: en aquest, les potencies se limiten a mantenir la política de la porta oberta i a declarar per Fransa una superior influencia política. Però malgrat que l'independencia del Marroc queda consagrada, aquesta está en perill de desaparèixer. Davant d'aixó, Alemanya calla, però ella, Espanya i Anglaterra no deixen de mirar ab sospites el moviment de forse franceses.

Aquesta es la situació; per tot arreu apareix Fransa. El Govern espanyol, ab por de que tot se perdi, pensa en una intervenció i els diaris francesos comensen a dir que les maniobres espanyoles a Larache són sospitoses, que van a provocar desordes pera aprofitarsen i apoderarsen, i mentres aixó passa, mentres se va fomentant l'alarma, Fransa va duent exercits i protegint a emperadors imaginaris.

Punt de vista politic de la qüestió

Ara ve'l punt de vista politic. Espanya té plasses en el Nord d'Àfrica que li donen dret a una esfera d'influencia. En el sud de la línia Fransa se prepara a una invasió. Qué hem de aconsellarli nosaltres, al poble?

Entenem que la Conferència d'Algeires que va fer Espanya sobre la base de l'independencia del Marroc, está excedida perquè no preveia invasions com les d'ara, i per aixó si s'ha d'orientar una opinió es que Espanya apeli a Europa que va fer la Conferència d'Algeires, perquè diplomàticament restableixi la pau. Nosaltres no podem apel·lar a la forsa; ja que s'ha parlat de suprens interessos de cultura que se pertorben i aniquilen, que Europa els restableixi. Si el poble en lloc d'exaltarse en els mitings, se capacites ab l'estudi, creariem un estat d'opinió que obligaria a una apelació a Europa pera que restablís ab la diplomàcia lo que no deu restablirse ab les armes.

Aquesta es la nostra política republicana; nosaltres que aspirem a un govern